

Heropstart oliewinning Schoonebeek,
voornemen afvalwaterinjectie door NAM in Schoonebeek

Bewoners Schoonebeek SPELER OF SPEELBAL?

Schoonebeek, 18 april 2023

Geachte leden van de vaste Kamercommissie voor Economische Zaken en Klimaat,

Bezorgde bewoners hebben hun krachten gebundeld in een burgerinitiatief "Stop Afvalwater Schoonebeek" (SAS). Dit initiatief komt op voor een steeds groter wordende groep inwoners uit Schoonebeek en omgeving¹. Deze groep maakt zich zorgen en heeft kritiek op zowel het gebiedsproces als het initiatief van de NAM om afvalwater te injecteren in Schoonebeek.

Wij hebben uw belangstelling via het bezoek van een aantal leden van uw commissie op 14 april jl. aan het winningsgebied Schoonebeek zeer op prijs gesteld. U heeft tijdens dit bezoek zowel met leden van SAS, Dorpsbelangen Schoonebeek, een aantal deelnemers van de ontzorgtafel als de voorzitter van de ontzorgtafel gesproken.

Voor de agendering van de voortgang van het gebiedsproces oliewinning Schoonebeek op 20 april as. nemen wij de vrijheid te reflecteren op dit proces en op de rol van de overheid.

Samengevat

Met deze brief willen we aandacht vragen voor de zorgen en kritiek op het (gebieds)proces en de rol van zowel het ministerie van EZK, de lokale politiek als de NAM hierin. Van werken in de geest van de Contourennota met onder andere een belangrijke rol voor de inwoners en een 'nee tenzij' in plaats van het 'ja mits principe' is geen sprake. Tevens willen wij hierbij reeds een aantal aspecten benoemen over de zorgen en de kritiek op de inhoud van het initiatief van de NAM om het afvalwater van de oliewinning te injecteren in het gasveld Schoonebeek. Van een integrale belangenafweging waarbij onder andere alle relevante ruimtelijke en milieutechnische aspecten worden beoordeeld is geen sprake. In opvolgende brieven zullen deze aspecten nader uitgewerkt worden.

Rol ministerie EZK

De rol van het ministerie van EZK en daarbij de staatssecretaris Vijlbrief in het totale proces is divers. De rollen van het ministerie van EZK lijken te worden uitgevoerd door meerdere persoonlijkheden binnen een entiteit. Naast initiatiefnemer² en belanghebbende, is het ministerie tevens het bevoegd gezag voor zowel vergunningverlening, toezicht als handhaving. De vraag die opkomt is hoe onafhankelijk het ministerie de taak als bevoegd gezag ten behoeve van de besluitvorming kan uitvoeren als zij tevens initiatiefnemer en belanghebbende is.

¹ Met Schoonebeek en omgeving wordt in deze brief bedoeld: alle inwoners, bedrijven en overige instellingen in Schoonebeek en omgeving, waaronder de omliggende buurtschappen Padhuis, Vlieghuis, Weijerswold, Stieltjeskanaal en Dalerveen (gemeente Coevorden) en Zandpol (winningsgebied gasveld Schoonebeek en omgeving).

² Opdrachtgever voor MKBA en indirect opdrachtgever van de NAM om olie te winnen

Zou de overheid uit eigen initiatief niet moeten bewerkstelligen dat deze rollen verdeeld worden over meerdere ministeries, zodat de rol van initiatiefnemer/ belanghebbende los komt te staan van de rol van het bevoegd gezag? Wij zullen onze zorg hierover ook kenbaar maken bij de Nationale Ombudsman en de Afdeling advisering van de Raad van State.

Uitgangspunten zoals invloed en zeggenschap in de regio

De staatssecretaris stelt, dat bewoners, lokale en regionale overheden in Drenthe zeggenschap hebben over mijnbouwactiviteiten in hun regio. In zijn brief van 31 januari 2023 licht hij toe, dat het gebiedsproces bewoners de gelegenheid biedt, buiten de wettelijke procedures om, invloed uit te oefenen op het initiatief van de NAM. Ook op de website mijnbouwvergunningen.nl³ van het ministerie wordt aangegeven dat de rol van bewoners in het proces belangrijk is. Wij herkennen dit niet en ervaren dit als een gestuurd proces waarbij een zeer beperkt gedeelte van de inwoners slechts over een zeer beperkt deel van het initiatief hun zorgen kunnen uiten en hun mening kunnen geven.

Tijdens de aftrap van het gebiedsproces op 12 mei 2022 hebben we de staatssecretaris duidelijk horen zeggen: “als Schoonebeek het niet wil, gaan de plannen niet door”. In de uitzending van de Staat van Drenthe op 30 maart 2023 heeft de staatssecretaris middels een herdefiniëring het begrip draagvlak al drastisch afgevlakt. In zijn brief van 13 april jongstleden lijkt de staatssecretaris volledig terug te komen op zijn toezeggingen rondom participatie, transparantie en zeggenschap in de regio. Wij begrijpen dat draagvlak niet inhoudt, dat 100% van de inwoners positief moet zijn over het initiatief. Maar inmiddels is het begrip draagvlak niet meer dan een lege huls, waarbij ook een meerderheid niet meer lijkt te tellen. De vraag rijst waarom Dorpsbelangen Schoonebeek nog tijd, geld en energie moet steken in het houden van een enquête onder de inwoners. De aanpak van het proces is alles behalve consistent. Wat is daadwerkelijk de rol van de Schoonebekers in dit proces?

- Op basis van welke startnotitie, plan van aanpak, leidraad of ander uitgangspuntendocument heeft de staatssecretaris het gebiedsproces laten opstarten? Kunnen wij deze ontvangen?
- Wat is hierin opgenomen over de aspecten participatie, transparantie en zeggenschap in de regio?
- Welke trede van de participatieladder heeft de staatssecretaris vooraf bepaald bij dit gebiedsproces?
- Heeft hierover vooraf bestuurlijke afstemming met u plaatsgevonden?

Het participatieproces faalt

Het participatieproces faalt in alle opzichten en is slechts een papieren werkelijkheid. Een participatieproces zou moeten beginnen met het juist, volledig en zorgvuldig informeren van bewoners. Door deze verantwoordelijkheid met betrekking tot de inhoud van het initiatief van de NAM volledig bij de NAM te leggen, kiest de staatssecretaris bewust voor het eenzijdig informeren van bewoners. De NAM heeft immers helemaal geen belang bij het vertellen van het volledige verhaal met de verschillende varianten, de risico's en informatie over historische en huidige incidenten.

³ <https://mijnbouwvergunningen.nl/cms/view/728be01c-5fd7-4ef4-851c-a2645fe35f98/kennisgevingen/5ab7d23a-babe-4346-a66d-4b0d98a8a4d3>

Belang van NAM en Staat centraal

In de informatie van NAM en EZK staat het eigen financiële belang van zowel de NAM als de Staat centraal. Steeds meer bewoners maken zich zorgen. Vragen zijn onbeantwoord gebleven in de formele fase van het gebiedsproces. Bewoners hebben kennis en informatie nodig om invloed uit te kunnen oefenen. Door de wijze van inrichting van dit gebiedsproces en met name het ontzorgingsspoor heeft de staatssecretaris een ongelijk speelveld tussen NAM en Schoonebeek gecreëerd, niet in de laatste plaats qua mijnbouwtechnische en juridische kennis. Wij zijn daarom ook teleurgesteld in het besluit van EZK onze aanvraag om (financiële) middelen voor het informeren van Schoonebeek niet te honoreren.

Hierdoor kan niet gewerkt worden aan het opheffen van dit ongelijke speelveld. Indien EZK bewust voor ogen heeft dat de mate van participeren alleen bestaat uit informeren, past het laten opstellen van een afsprakenkader hier in het geheel niet bij.

Gewenste plenaire bijeenkomsten blijven uit: In vervolg op de informatiebijeenkomst d.d. 8 februari 2023 is door vele inwoners verzocht meer plenaire bijeenkomsten te organiseren, waardoor meer ruimte ontstaat voor het plenair kunnen stellen van vragen en de beantwoording hiervan. In afwijking hiervan organiseert alleen de NAM 1-op-1 inloopmogelijkheden, waarbij met inachtneming van het ongelijke speelveld inwoners met de NAM in gesprek kunnen. In de brief van de gemeente Emmen wordt ten onrechte gesuggereerd dat de 'kleinere vervolgsessies' een vervolg zijn op hetgeen Schoonebeek heeft gevraagd. In de praktijk zijn dit bovengenoemde 1-op-1 sessies. EZK heeft tot op heden überhaupt geen actie ondernomen als vervolg op de bijeenkomst van 8 februari 2023.

- Kan het creëren en in stand houden van het ongelijke speelveld in uw ogen bijdragen aan een succesvol gebiedsproces?

Een ontzorgtafel die niet ontzorgt

Met Groningen in zijn achterhoofd pioniert de staatssecretaris met een voor hem geheel nieuw fenomeen: de ontzorgtafel. De vraag is inmiddels of deze ontzorgtafel ontzorgt of juist meer zorgen opwerpt. Anders dan het college van Emmen suggereert in zijn brief van 21 maart 2023⁴ en in het afsprakenkader concept⁷⁵ nadrukkelijk is opgenomen ('brede vertegenwoordiging') is de tafel niet representatief voor de samenleving in Schoonebeek en omgeving. De deelnemers hebben financiële belangen, zijn door de NAM gevraagd/benaderd of maken deel uit van lokale en/of regionale overheidsorganisaties. Zij vormen niet een juiste afspiegeling van de bewoners van Schoonebeek en Coevorden. De stakeholders die voor NAM en EZK weinig toevoegen, weerstand leveren en veel tijd kosten zijn niet welkom en/of hebben inmiddels verlaten de groep verlaten. De groep wordt inmiddels bijna met de week kleiner.

Er was onduidelijkheid over het doel van de Ronde tafelsessies. Daarbij zijn de deelnemers (veelal) niet ingestapt met de wetenschap om uiteindelijk een afsprakenkader op te stellen voor Schoonebeek en daarmee tussen Schoonebeek en de NAM.

De deelnemers worstelen inmiddels met feit dat zij zich door de snelheid van het proces 'voor het blok gezet' en 'in een hoek gedrukt' voelen om nu afspraken te moeten maken en zijn daarom in de loop van het proces afgehaakt. Tevens maken zij zich inmiddels zorgen over hun eigen positie in het gebiedsproces, de verantwoordelijkheid die uit het afsprakenkader voortvloeit, hun sociaal-maatschappelijke positie in hun dorpen en zijn bang voor de (mogelijke juridische en financiële) verantwoordelijkheid die hen wordt toegedicht bij het laten ondertekenen door het afsprakenkader..

⁴ bijlage 1

⁵ bijlage 2

Dit kan toch niet de bedoeling zijn van een gebiedsproces nieuwe stijl? Hoe wordt omgegaan met dit gevoel van de deelnemers die zich niet meer herkennen in hun eigen beweegredenen om deel te nemen aan de klankbordgroep?

Eveneens is inmiddels bij leden van deze tafel grote twijfel ontstaan over nut, noodzaak en met name de gevolgen van een te ondertekenen afsprakenkader. Er is zoals beschreven sprake van een ongelijk speelveld.

Deze twijfel is niet in de laatste plaats veroorzaakt door een memo⁶ met diverse algemene en juridische vragen die als reactie op concept 7 van het afsprakenkader namens SAS is opgesteld, welke onder andere met de ontzorgtafel is gedeeld. Een reactie -met daarbij een juridische en financiële check van het kader- is nog niet gegeven. Geen privaatrechtelijke afspraken of aanbevelingen tussen Schoonebeek en NAM. Wij zijn in het geheel tegen het laten ondertekenen van privaatrechtelijke afspraken tussen Schoonebeek (getekend door de door EZK ingehuurde voorzitter) en de NAM. Ook het aanmerken van het afsprakenkader als aanbevelingen, waarover recent aan de ontzorgtafel is gesproken, is hiervoor geen oplossing. Wij verzoeken u de burgers hiertegen in bescherming te nemen. Indien, passend bij de gekozen trede van de participatieladder en nadat sprake is van een gelijk speelveld en over alle onderdelen van het initiatief -daarmee inclusief varianten- en over het bijdragenspoor door de leden van de ontzorgtafel mag worden geadviseerd- kunnen de eventuele afspraken in onze ogen alleen bestuursrechtelijk worden vastgelegd.

Transparantie proces en bijeenkomsten ontzorgtafel:

In het afsprakenkader is opgenomen dat de kernwoorden van het gebiedsproces onder andere zijn: transparant proces en open communicatie. In de praktijk is er echter sprake van een andere werkelijkheid. Hoe verhoudt zich het transparant proces en open communicatie tot het feit dat de pers actief de toegang tot de vergaderruimte van de ontzorgtafel wordt ontzegd door de voorzitter en het gehele dorp over het afsprakenkader niet vooraf actief en uitgebreid wordt geïnformeerd over onder andere de juridische en financiële gevolgen van het kader en niet wordt gevraagd naar hun oordeel over het kader?

Gelijkwaardigheid gesprekspartners

Voor een betekenisvolle bijdrage aan het proces moeten gesprekspartners gelijkwaardig zijn. Ondersteuning van de deelnemers met de juiste kennis en toegankelijke informatie in de vorm van bijvoorbeeld een geoloog, een mijnbouwspecialist en jurist, ontbreekt. We hebben geen vertrouwen in het resultaat.

Inkadering inhoud bespreekpunten ontzorgtafel

Naast bovenstaande t.a.v. de transformatie van de klankbordgroep tot ontzorgtafel zijn ook geleidelijk aan tijdens deze transformatie de bespreekpunten van de ontzorgtafel ingekaderd. Schoonebeek mag meereizen, maar zonder invloed. Voor de bespreking van voor Schoonebeek belangrijke onderwerpen, zoals de varianten van afvalwaterverwerking en het bijdragenspoor, is echter geen ruimte aan de ontzorgtafel. De voorzitter heeft zowel aan de ontzorgtafel als tijdens de bijeenkomst op 8 februari 2023 duidelijk laten blijken dat deze onderwerpen niet aan Schoonebeek zijn. Wat onder andere over is gebleven zijn (mijnbouwtechnische) aspecten, waarbij bij voorbaat sprake is van

⁶ bijlage 3

een ongelijk speelveld tussen NAM en deelnemers. De bestemming is duidelijk en het doel is de bestemming op hele korte termijn te halen.

- Hoe verhoudt zich dit in uw ogen tot de belangrijke rol die het ministerie toedicht aan de bewoners in dit proces (zie website mijnbouwvergunningen.nl)?

Wettelijke en boven-wettelijke afspraken in afsprakenkader:

Het afsprakenkader beoogt wettelijke en boven-wettelijke afspraken vast te leggen tussen NAM en Schoonebeek. In het afsprakenkader is in het geheel geen enkele feitelijke juridische grondslag opgenomen dat als basis kan dienen voor het maken van deze privaatrechtelijke afspraken. Ook is in het kader in het geheel geen enkele feitelijke juridische borging van afspraken opgenomen.

- Hoe verhoudt zich dit tot een in het Afsprakenkader opgenomen kernwoord van het gebiedsproces aangaande de ‘waarborging van de gemaakte afspraken’?

Memo afsprakenkader d.d. 2023-03-17

Bijgevoegde memo⁸ is eerder gedeeld met de ontzorgtafel en tevens gemaild naar u in aanloop naar de bijeenkomst van uw commissie op 23 maart 2023. In deze memo zijn vele vragen gesteld over de inhoud van het afsprakenkader, concept 7. Wij verzoeken u deze memo, en het daaraan ten grondslag liggende afsprakenkader concept 7, te betrekken bij uw behandeling van het gebiedsproces Schoonebeek.

- Is het in uw ogen überhaupt gewenst dat een dergelijk afsprakenkader, tussen NAM en een dorp, tot stand moet komen als onderdeel van een gebiedsproces?

De overheid heeft een belangrijke taak in het zorgvuldig afwegen van de diverse belangen bij besluitvorming. Een gebiedsproces kan hierbij een onderdeel zijn. Indien de overheid het gewenst acht om ten behoeve van de besluitvorming aanvullende afspraken te moeten maken, is het ons inziens ook aan de overheid om deze afspraken publiekrechtelijk dan wel privaatrechtelijk zelf met de initiatiefnemer overeen te komen. Het kan toch niet zo zijn dat de overheid haar burgers ‘blijft mangelen’ en haar eigen verantwoordelijkheid neerlegt bij en daarmee afschuift op haar burgers in zowel de fase van initiatief/voorbereiding, besluitvorming als toezicht en handhaving?

Doel afsprakenkader volgens laatste brief Vijlbrief

Als afsluiting van de paragraaf met de titel ‘Zeggenschap bewoners en gebiedsproces’ geeft de staatssecretaris het volgende aan. ‘Het met elkaar vast te stellen afsprakenkader gaat over voorwaarden en wensen van bewoners, waar de NAM zoveel mogelijk invulling aan geeft.’

- Wat is mede gelet op de het eerder genoemde in deze brief, überhaupt de waarde van het afsprakenkader en de geleverde inspanningen van de deelnemers aan de ontzorgtafel, als vooraf de NAM niet garandeert dat de afspraken nagekomen worden en EZK met deze kennis haar waardering uitspreekt voor het afsprakenkader?

⁷ <https://mijnbouwvergunningen.nl/cms/view/728be01c-5fd7-4ef4-851c-a2645fe35f98/kennisgevingen/5ab7d23a-babe-4346-a66d-4b0d98a8a4d3>

⁸ bijlage 3

Herstart ontzorgingspoor benodigd

Gelet op de behandeling van de reflectiebrieven in de commissie en raad van zowel de gemeente Coevorden als de gemeente Emmen wordt door de overheid, onder andere in de brief van de gemeente Emmen, gesproken over een bezinning en verbreding van het ontzorgingspoor. Daarnaast heeft de gemeenteraad van Coevorden een raadsbrede motie⁹ aangenomen over het gebiedsproces.

Op basis van bovenstaande komen wij tot de conclusie dat het ontzorgingspoor tot op heden heeft gefaald. Een herstart van het ontzorgingspoor op basis van heldere uitgangspunten, passend bij de gekozen trede van de participatieladder, breed gedeeld met de inwoners, op basis van een gelijk speelveld en met in acht neming van de motie van de raad van Coevorden is in onze ogen meer dan op zijn plaats.

Rollen bestuursorganen ondoorzichtig

Rol bewoners bij keuze varianten

We horen de staatssecretaris bij de behandeling van de Contourennota op 23 maart jl. zeggen dat gemeenten bewoners meenemen in de keuze van de varianten. De verantwoordelijke wethouders van beide gemeenten leunen echter achterover en verwijzen naar EZK of de ontzorgtafel. Zoals gezegd heeft uw voorzitter van ontzorgtafel duidelijk te verstaan gegeven dat de varianten niet besproken mogen worden aan deze tafel. Van het meenemen van bewoners in de keuze van de varianten is derhalve geen sprake. Alleen in een korte presentatie van 20 minuten is hieraan op 8 februari jl. op informerende wijze invulling gegeven. De rollen van de verschillende bestuursorganen bij het totale gebiedsproces zijn ondoorzichtig. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau vinden al langer gesprekken plaats met de NAM en EZK. De gemeente Emmen beaamt dit in zijn brief¹⁰, maar transparantie hierover ontbreekt. Ook de leden van de ontzorgtafel weten niet wat in dat gremium wordt besproken en afgesproken. Het lijkt of de NAM en overheid samen alles al in kunnen en kruiken hebben. Er is geen ruimte en openheid voor publieke participatie.

- Heeft u inzicht in de afspraken die op ambtelijk en bestuurlijk niveau worden gemaakt?

Rol landelijke en lokale overheid ontzorgingspoor

Zowel EZK als de gemeenten en de provincie hebben het laten gebeuren dat de deelnemers van de ontzorgtafel ongevraagd richting een privaatrechtelijk afsprakenkader worden 'getunneld', maar uiteindelijk met lege handen staan. Gelet op bovenstaande gevoel van de deelnemers rijst de vraag of de deelnemers van de ontzorgtafel als ook de inwoners van Schoonebeek in het algemeen door de overheid worden beschermd. Hierbij wijzen wij u ook op de brief van de gemeente Emmen¹¹ waarin de gemeente kenbaar maakt positief te zijn over het oprichten van een stichting of andere rechtsvorm om de afspraken te borgen (de stichting is echter beoogd om de naleving van de afspraken door de NAM te controleren). Ook de voorgenomen ondertekening van de gemeenten en provincie als 'blijk van waardering' springt hierin in het oog. De door het ministerie van EZK ingehuurd en betaalde voorzitter van de ontzorgtafel pleegt tezamen met de NAM het afsprakenkader vast te stellen. Hierbij is in het kader bepaald dat de voorzitter voor alle niet-overheid gerelateerde deelnemers het kader tekent. Eveneens is in het kader bepaald dat de deelnemers

⁹ bijlage 4

¹⁰ bijlage 5

¹¹ bijlage 1

representanten van de omgeving (lees: vertegenwoordigers) zijn. Niet is bepaald en vooraf met Schoonebeek uitgebreid besproken en afgestemd dat de voorzitter het mandaat heeft om deze handeling te verrichten. Niet alleen het beeld ontstaat dat, maar feitelijk is in dit afsprakenkader bepaald dat EZK met NAM tezamen dit afsprakenkader 'over de rug van de inwoners van Schoonebeek' overeenkomt.

- Hoe verhoudt zich deze werkwijze met de uitkomsten in het rapport 'Gas boven Groningen', het vertrouwen in de overheid in het algemeen en het immer voortdurende beeld dat EZK en NAM 'twee handen op een buik' zijn?

Een zinsnede uit het rapport Gas boven Groningen lijkt hierbij wederom van toepassing te zijn: 'de overheid stond erbij en keek ernaar'.

- Bent u ermee bekend dat ook uw staatssecretaris als 'blijk van waardering van het proces' en zonder dat 'de staat (in juridische zin) partij wil zijn bij het afsprakenkader' voornemens is het afsprakenkader te ondertekenen?
- Hoe kijkt u naar uw eigen invloed hierop en de rol van de overheid in het algemeen binnen het gebiedsproces?

Plannen NAM moeten koste wat het kost doorgaan

Gezien de werkwijze van EZK wijst alles erop, dat de plannen van de NAM koste wat het kost moeten doorgaan. De activiteiten van de ontzorgtafel zijn slechts gericht op een afsprakenkader voor de uitvoering van de plannen van de NAM. Wat is de waarde van een participatieproces, wat is de waarde van zeggenschap in de regio en de schijninvloed van bewoners? Wat is de waarde nog van een enquête en alle tijd en geld dat hierin gestoken wordt door de inwoners?

Burgers actief beschermen

Zoals bovenstaand aangehaald zijn de bewoners in Schoonebeek zijn geen speler in het proces, maar worden gebruikt als speelbal. De resultaten van de evaluatie van het gebiedsproces in Schoonebeek, worden meegenomen in de toekomstige projecten het kader van de Contourennota. Wat hebben de bewoners hieraan als intussen onze huizen worden aangetast, boeren in de toekomst mogelijk geen grondwater kunnen onttrekken, PAS-melders geen natuurvergunning kunnen krijgen, onze veiligheid en gezondheid in het geding is en over 3 tot 5 jaar het gasveld Schoonebeek vol zit met afvalwater, de NAM het olieveld Schoonebeek dan inmiddels verkocht heeft en de opvolger opnieuw moet zoeken naar een manier van afvalwaterverwerking? Hoeveel rapporten heeft u nodig om burgers actief te beschermen?

Het grote geld is dominant. Tijd is geld!

Wat denkt u wat er gebeurt als er sprake is van schade of overlast? De mensen aan de ontzorgtafel zullen hiervoor verantwoordelijk worden gehouden. Dit leidt tot escalatie van de verdeeldheid in het dorp. Echte participatie vraagt om investering van tijd en middelen. Een participatieproces kan ruimte bieden conflicten en blinde vlekken in beeld te brengen en deze op te lossen. In dit proces is alleen het grote geldbelang van de NAM en EZK dominant. En tijd is geld voor de NAM! We hebben gezien dat de minister inmiddels heeft besloten geen MER op te laten stellen. Voor het aanvragen en verlenen van een vergunning gelden formele wettelijke procedures en toetsingskaders. Wat maakt dat de minister zoveel haast heeft en er niet voor kiest de effecten voor milieu, onze gezondheid en veiligheid juist, zorgvuldig en volledig in beeld te brengen?

Gelet op de samenstelling van het afvalwater is conform de Wet milieubeheer en de Richtlijn afvalstoffen sprake van gevaarlijke stoffen.

- Hoe kan de staatssecretaris bij de beoordeling van de aanmeldnotitie van de NAM tot de conclusie komen dat er geen milieueffectrapportage benodigd is, terwijl stoffen als benzeen, ethylbenzeen, tuoleen, arseen, kwik, zwavelwaterstof (H₂S), lood en andere zware metalen¹² in dit afvalwater voorkomen? Het gegeven dat een mer-procedure ca. 1,5 jaar vertraging oplevert, zoals dhr. Vroemen (directeur NAM) onlangs heeft aangegeven, speelt hierbij toch geen rol? Het belang van de bescherming van milieu en natuur zijn immers toetsingscriteria¹³ vanuit de Mijnbouwwet.

Negeren varianten, impact, incidenten en actuele thema's

De overige varianten en, de brede impact van de voorkeursvariant van de NAM op het (oppervlakte)watertekort, milieuschade in de ondergrond en de verhoogde kans op aardbevingen en bodemdaling van de plannen en de historische en huidige incidenten van onder andere lekkages bij de afvalwaterinjecties blijven structureel onbesproken in dit mysterieuze dossier.

- Wat is uw visie als het gaat om het dreigend tekort aan drinkwater, de slechte kwaliteit van ons water, het onttrekken van miljarden liters aan het oppervlaktewater in relatie tot de enorme investeringen in kwetsbare gebieden om verdroging tegen te gaan zoals het nabijgelegen Natura 2000-gebied Bargerveen?
- Wat is uw visie als het gaat om de klimaatambities, de stikstofproblematiek in relatie tot het genoemde Bargerveen en de gevolgen voor het Unesco Werelderfgoed Geopark de Hondsrug?
- Gaat de NAM boeren uitkopen om stikstofruimte te krijgen voor de afvalwaterinjectie in Schoonebeek?
- Wat zijn de kerntaken en rollen van de provincie en het waterschap in dit dossier?
- Is het in het kader van de klimaattransitie niet ridicuul om duurzame energie te willen inzetten voor het in stand houden van de vervuilende fossiele industrie?
- Daar komt bij dat er een schreeuwend tekort is aan personeel voor veel te veel banen. Waarom zou de overheid nog willen investeren in banen voor de fossiele industrie?

Verkenning bijdragenspoor

Inmiddels wordt gestart met een verkenning van het bijdragenspoor door o.a. de gemeenten Emmen en Coevorden. Aan de ontzorgtafel is aangegeven dat het nadrukkelijk de bedoeling is dat dit zonder directe betrokkenheid van de inwoners wordt opgestart. De inwoners lijken hier bewust buitenspel te worden gezet. Daarbij krijgt de voorzitter van de ontzorgtafel (EZK) een adviserende rol richting de regievoerders van het bijdragenspoor. Zoals bovenstaand is aangehaald beschikt de voorzitter niet over enig mandaat van Schoonebeek. Welke meerwaarde voor Schoonebeek hieruit ontleend moet worden is niet duidelijk. Daarnaast vloeit uit het Afsprakenkader geen enkele juridische verplichting en borging hoe de bijdragen daadwerkelijk worden besteed in en rondom Schoonebeek en hoe de stichting i.o. dan wel de inwoners hierbij zeggenschap krijgen dan wel betrokken blijven. Nu de

¹² zie pag. 36-37 rapport Onderzoek Oliewinning Schoonebeek, RHDHV, kenmerk BF5299-IB-RP-OOS, d.d. 17-1-2023

¹³ artikel 40, lid 3 Mijnbouwwet

verplichting en besteding ten aanzien van de 'bijdrage voor de regio' op geen enkele wijze vooraf is overeengekomen en geborgd, lijkt een situatie te ontstaan tussen 'een worst voorhangen' en een vorm van zogenaamde 'betaalplanologie'.

- Is dit onderdeel van het gebiedsproces in uw ogen een goed voorbeeld, waarbij ten behoeve van de belangen van de betrokken inwoners, het bijdragenspoor een passend proces doorloopt en een juiste invulling/uitwerking krijgt?

Wij verzoeken u bovenstaande te betrekken bij uw beraadslagingen over en de behandeling van het gebiedsproces Schoonebeek. Binnenkort zult u aanvullende brieven ontvangen over de zorgen en kritiek met betrekking tot de inhoud van de voorgenomen ontwikkeling van de NAM in Schoonebeek.

Bij deze brief zijn de volgende bijlagen gevoegd:

Bijlage 1: brief gemeente Emmen aan EZK d.d. 21 maart 2023

Bijlage 2: Afsprakenkader concept 7 d.d. 10 maart 2023

Bijlage 3: Memo Afsprakenkader d.d. 17 maart 2023

Bijlage 4: motie gemeenteraad Coevorden d.d. 21 maart 2023

Bijlage 5: conceptbrief gemeente Emmen d.d. 14 februari 2023

Met vriendelijk groet,

Stop Afvalwater Schoonebeek